

AAN AANGETEKEND
De Minister van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

DATUM 8 februari 2011
ONS KENMERK z2010-01198
CONTACTPERSOON
070-8888500

UW BRIEF VAN
UW KENMERK

ONDERWERP Besluit tot oplegging last onder dwangsom

Geachte,

In het kader van zijn toezichthoudende taak heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) in 2009 een onderzoek ingesteld naar de wijze waarop de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (hierna: *de SIOD*) persoonsgegevens verwerkt bij bestandskoppelingen en de ontwikkeling van risicoprofielen ten behoeve van fraudebestrijding in de sociale zekerheid. Naar aanleiding van dit onderzoek, het voornemen van het CBP om gebruik te maken van zijn bevoegdheid om handhavend op treden en de hoorzitting van 17 november 2010 is tijdens het collegeoverleg van 8 februari 2011 besloten om een last onder dwangsom op te leggen.

De SIOD is een directie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: *SZW*). In de publieke sector geldt het bij of krachtens het geldende bestuursrecht bevoegde bestuursorgaan formeel als de verantwoordelijke in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).¹ Omdat de SIOD als directie onderdeel is van het ministerie van SZW bent u formeel de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking krachtens artikel 1, onder d, Wbp. Daarom is dit besluit aan u gericht. Overeenkomstig het rapport van definitieve bevindingen van mei 2010 wordt de SIOD in voornoemd besluit aangemerkt als de organisatie die ten aanzien van de verschillende verwerkingen in de black box, namens u, in de dagelijkse praktijk verantwoordelijk is voor de naleving van de Wbp.

1. De loop van de procedure

Op 29 mei 2009 heeft de SIOD het CBP een notitie² doen toekomen over de voortgang van de bestandskoppelingen in de black box en de ontwikkeling van risicoprofielen. Het CBP heeft vervolgens op 25 augustus 2009 aanvullende inlichtingen ingewonnen door een onderzoek ter plaatse te verrichten bij de SIOD.

Over de resultaten van dit onderzoek is een rapport met de voorlopige bevindingen opgemaakt. Zoals in artikel 60 lid 2 Wbp is bepaald, bent u in de gelegenheid gesteld uw zienswijze te geven op de voorlopige bevindingen van het onderzoek. Bij brief van 7 april 2010 heeft de inspecteur-generaal van SZW namens u op deze bevindingen gereageerd. Met uw opmerkingen is rekening gehouden bij het vaststellen van het rapport van definitieve bevindingen (hierna: *het rapport*).

¹ *Kamerstukken II* 1997-98, 25 892, nr. 3, p. 57.

² SIOD; *Black Box en de ontwikkeling van risicoprofielen*, 27 mei 2009.

Bij brief van 26 mei 2010 zijn u het rapport en de conclusie naar aanleiding van het onderzoek toegezonden.

Het CBP heeft in het rapport geconcludeerd dat de werkwijze van de SIOD in strijd is met de artikelen 10, 13 en 34 Wbp, omdat de SIOD de persoonsgegevens langer bewaart dan noodzakelijk is voor het doel, de persoonsgegevens onvoldoende beveiligt en niet voldoet aan de informatieplicht.

Bij brief van 11 oktober 2010 heeft het CBP u in kennis gesteld van zijn voornemen om handhavend op te treden.

Tijdens de hoorzitting op 17 november 2010 bent u in de gelegenheid gesteld om mondeling een zienswijze te geven ten aanzien van het voorgenomen besluit van 11 oktober 2010. Namens u zijn op de hoorzitting verschenen: A, B en C. Van de hoorzitting is een verslag opgesteld, welke door A is goedgekeurd.

Tijdens de hoorzitting heeft de SIOD enkele vragen van het CBP beantwoord. Bij e-mail van 6 december 2010 en bij e-mail van 20 december 2010 heeft de SIOD alsnog gereageerd op twee nog openstaande vragen die tijdens de hoorzitting zijn gesteld.

Voorts heeft het CBP naar aanleiding van de hoorzitting bij brief van 15 december 2010 aanvullende vragen gesteld, welke de SIOD bij brief van 7 januari 2011, ontvangen per e-mail op 12 januari 2011 en per post op 13 januari 2011, heeft beantwoord.

2. Wettelijk kader

Artikel 1 Wbp luidt (voor zover van belang):

(...)

d. verantwoordelijke: de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

(...)

Artikel 10 Wbp luidt (voor zover van belang):

1. Persoonsgegevens worden niet langer bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.

(...)

Artikel 13 Wbp luidt:

De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van

de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

Artikel 34 Wbp luidt:

- 1. Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:
  - a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of*
  - b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.**
- 2. De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking mede.*
- 3. De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.*
- 4. Het eerste lid is niet van toepassing indien mededeling van de informatie aan de betrokkene onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost. In dat geval legt de verantwoordelijke de herkomst van de gegevens vast.*
- 5. Het eerste lid is evenmin van toepassing indien de vastlegging of de verstrekking bij of krachtens de wet is voorgeschreven. In dat geval dient de verantwoordelijke de betrokkene op diens verzoek te informeren over het wettelijk voorschrift dat tot de vastlegging of verstrekking van de hem betreffende gegevens heeft geleid.*

Artikel 35 Wbp luidt (voor zover van belang):

- 1. De betrokkene heeft het recht zich vrijelijk en met redelijke tussenpozen tot de verantwoordelijke te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. De verantwoordelijke deelt de betrokkene schriftelijk binnen vier weken mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt.*
(...)

Artikel 43 Wbp luidt (voor zover van belang):

- De verantwoordelijke kan de artikelen 9, eerste lid, 30, derde lid, 33, 34 en 35 buiten toepassing laten voor zover dit noodzakelijk is in het belang van:*
- (...)
  - b. de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten;*
(...)

3. Beoordeling van de zienswijze van de SIOD

Tijdens de hoorzitting en in de reactie naar aanleiding van de op de hoorzitting gestelde vragen, heeft de SIOD zijn zienswijze naar voren gebracht. Het CBP zal hierop per onderdeel reageren.

1. Omvang van het onderzoek

In het rapport is opgenomen dat de SIOD in april 2008 is gestart met het koppelen van bestanden in de zogenaamde black box en het ontwikkelen van risicoprofielen. De SIOD heeft tijdens de hoorzitting naar voren gebracht dat het black box project in april 2010 is geëindigd en dat het black box project in de toekomst wellicht opnieuw zal worden opgestart indien daaraan behoefte bestaat. De SIOD heeft tijdens de hoorzitting toegelicht dat er nog wel bestandskoppelingen plaatsvinden gericht op ondernemingen in het kader van de zogenaamde branchegerichte projecten.

Aangezien er bij het CBP onduidelijkheid bestond over dit punt, heeft het CBP op 15 december 2010 aanvullende vragen gesteld. In de op 12 januari 2011 ontvangen brief van de SIOD, gedateerd 7 januari, heeft de SIOD in antwoord op deze vragen toegelicht dat er nog steeds bestandskoppelingen in de black box plaatsvinden. Deze hebben niet alleen betrekking op de branchegerichte projecten, maar ook op de zogenaamde wijkgerichte projecten. De SIOD stelt in zijn bovengenoemde brief dat het onderzoek van het CBP zich uitsluitend heeft gericht op het black box project. Met het black box project bedoelt de SIOD het koppelen van bestanden in de black box voor het ontwikkelen van selectieprofielen voor Wwb-fraude. De bestandskoppelingen die nog wel plaatsvinden (branchegerichte projecten en wijkgerichte projecten) vallen naar de mening van de SIOD buiten het onderzoek van het CBP. De SIOD maakt onderscheid tussen het instrument 'black box', waarmee de datawasstraat wordt aangeduid, waarin nog steeds bestandskoppelingen plaatsvinden en het project 'black box' dat inmiddels is afgerond.

Ten aanzien van deze zienswijze overweegt het CBP als volgt:

Het onderzoek van het CBP heeft betrekking op bestandskoppelingen in de black box. Op pagina 6 van het rapport worden in dit kader drie typen projecten beschreven³, waaronder de wijkgerichte projecten. Wijkgerichte projecten zijn eveneens op fraudebestrijding gericht, maar daarnaast ook op de aanpak van overlast en achterstanden in probleemwijken. Uit het rapport blijkt niet dat deze projecten buiten beschouwing worden gelaten, terwijl bij de branchegerichte projecten wel expliciet is vermeld dat deze buiten beschouwing zouden blijven. Verder geldt dat de in de onderzoeksfase gestelde vragen mede betrekking hadden op de wijkgerichte projecten. Er is derhalve geen grond om aan te nemen dat het CBP de wijkgerichte projecten buiten de reikwijdte van het onderzoek heeft willen plaatsen. Op grond van het bovenstaande komt het CBP tot de conclusie dat de SIOD nog steeds persoonsgegevens verwerkt bij bestandskoppelingen en het ontwikkelen van risicoprofielen in het kader van bestrijding van fraude in de sociale zekerheid.

2. Verantwoordelijke

In het rapport is geconcludeerd dat de SIOD de verantwoordelijke is voor de verschillende verwerkingen in de black box, omdat de SIOD tezamen met anderen de doeleinden en de middelen van de verschillende verwerkingen bepaalt en afspraken maakt met derde partijen over de verwerking van persoonsgegevens. Bovendien wordt in het samenwerkingsconvenant en de

---

³ Fenomeen projecten, branchegerichte projecten en wijkgerichte projecten.

daarin opgenomen bewerkersovereenkomst tussen de SIOD en de Stichting Inlichtingenbureau (hierna: *het Inlichtingenbureau*) de SIOD aangeduid als verantwoordelijke in de zin van artikel 1, onder d, Wbp.⁴

De SIOD heeft tijdens de hoorzitting aangevoerd dat de SIOD niet de verantwoordelijke is. In het black box project gaat het om gegevens van de gemeenten. De gemeenten zijn naar de mening van de SIOD in dit project dan ook de verantwoordelijke. De SIOD heeft in dit verband verwezen naar artikel 35 Wbp (recht op inzage). In het kader van die bepaling is het naar de mening van de SIOD niet logisch dat de SIOD de verantwoordelijke zou zijn. De enige partij die altijd persoonsgegevens van de betrokkene onder zich heeft, is de gemeente. De betrokkene moet zich dus wenden tot de gemeente met de vraag of er gegevens met betrekking tot hem worden verwerkt. Dat de gemeente door een andere instantie persoonsgegevens laat koppelen aan bestanden maakt nog niet dat de gemeente geen verantwoordelijk meer is. In de visie van de SIOD laten de gemeenten ten behoeve van zichzelf persoonsgegevens verwerken en treedt de SIOD op als bewerker. De SIOD heeft erop gewezen dat het standpunt van het CBP dat de SIOD verantwoordelijke is ten onrechte is gebaseerd op het convenant dat de SIOD met het Inlichtingenbureau heeft gesloten, waarin de SIOD als verantwoordelijke is aangemerkt en het Inlichtingenbureau als bewerker. De SIOD heeft toegelicht dat hiermee is bedoeld dat de SIOD verantwoordelijke is in de onderaannemerrelatie met het Inlichtingenbureau.

Ten aanzien van deze zienswijze overweegt het CBP als volgt:

Volgens de memorie van toelichting op artikel 1, onder d, Wbp moet bij de beantwoording van de vraag wie de verantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens is, in de eerste plaats worden uitgegaan van de formeel-juridische bevoegdheid om doel en middelen van de gegevensverwerking vast te stellen. In situaties waarin verschillende actoren bij de gegevensverwerking betrokken zijn en de juridische bevoegdheid onvoldoende helder is geregeld om te kunnen bepalen wie van de betrokken actoren als verantwoordelijke in de zin van de Wbp moet worden aangemerkt, bestaat behoefte aan een aanvullend criterium. In dergelijke situaties behoort aan het begrip 'verantwoordelijke' een functionele inhoud te worden gegeven. In overeenstemming met de Registratiekamer – de voorganger van het CBP – is de wetgever van mening dat wat betreft de functionele inhoud van het begrip van belang is of de verantwoordelijke voor zichzelf persoonsgegevens verwerkt of doet verwerken. Doet hij dit ten behoeve van een ander, dan is hij bewerker. Iemand die voor zichzelf verwerkt of doet verwerken, is verantwoordelijke. Hieraan doet niet af dat hij daarmee derden van dienst wil zijn. Van belang is dat hij zelf bepaalt welke soort gegevens hij verwerkt, hoe lang en met welke middelen. In bepaalde situaties kan sprake zijn van gezamenlijke of gedeelde verantwoordelijkheid.⁵

---

⁴ In het rapport is de mogelijkheid opengelaten dat de (deelnemers aan de) interventieteams verantwoordelijk zijn voor de gegevensverwerkingen die in het kader van de interventieteams plaatsvinden. Er kan sprake zijn van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de verwerking van persoonsgegevens. Dit viel echter buiten de scope van het onderzoek, omdat het onderzoek zich uitsluitend richtte op de rol van de SIOD.

⁵ *Kamerstukken II 1997-98*, 25 892, nr. 3, p. 55-58.

Ook de Artikel 29-Werkgroep (hierna: *de Werkgroep*)⁶ meent in zijn advies over de begrippen verantwoordelijke en bewerker dat het begrip ‘voor de verwerking verantwoordelijke’ een functioneel begrip is, dat is bedoeld om verantwoordelijkheden te leggen op de plaats waar de feitelijke invloed ligt. De vaststelling wie de verantwoordelijk is, is dus meer op een feitelijke dan op een formele analyse gebaseerd, aldus de Werkgroep.⁷

Voorts stelt de Werkgroep in voornoemd advies dat bij het vaststellen van de ‘middelen’ het niet alleen gaat om technische en organisatorische vragen, die heel goed aan bewerkers kunnen worden gedelegeerd (bijvoorbeeld de vraag welke hard- of software moet worden gebruikt), maar ook om wezenlijke aspecten, die gewoonlijk door de voor de verwerking verantwoordelijke worden vastgesteld, waaronder “Welke gegevens moeten worden verwerkt?”, “Hoe lang moeten zij worden verwerkt?”, “Voor wie moeten zij toegankelijk zijn?” enzovoort.⁸

Uit het rapport komt naar voren dat de SIOD de benodigde gegevensbestanden opvraagt bij de verschillende bronnen en zelf bepaalt welke gegevens hij verwerkt. Voorts bepaalt de SIOD hoe lang hij de gebruikte persoonsgegevens bewaart. Dit blijkt ook uit hetgeen naar voren is gebracht tijdens de hoorzitting.

Het CBP ziet in het beroep van de SIOD op artikel 35 Wbp geen grond voor de stelling dat de SIOD niet de verantwoordelijke is. De verwerking van persoonsgegevens die bij de gemeente plaatsvindt in het kader van de Wwb is naar het oordeel van het CBP een andere verwerking dan die verwerking door de SIOD in het kader van de bestandskoppelingen. Er is hier dus sprake van twee verschillende verwerkingen waarvoor twee verschillende verantwoordelijken zijn aan te merken, de gemeente respectievelijk de SIOD. Bij iedere verantwoordelijke kan een betrokkene zijn recht op inzage op grond van artikel 35 Wbp uitoefenen.

Op grond van het bovenstaande blijft het CBP bij zijn oordeel dat de SIOD de verantwoordelijke in de zin van de Wbp is voor de verschillende verwerkingen in de black box.

3. Bewaartermijnen

In het rapport is geconcludeerd dat de SIOD de persoonsgegevens die niet meer noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking, niet heeft verwijderd. In het rapport wordt geconcludeerd dat de SIOD daarmee in strijd handelt met artikel 10, eerste lid, Wbp.

Tijdens de hoorzitting heeft de SIOD de notitie “Procedure Vernietiging IT Bestanden” en het rapport “Kadastercheck Rapportage van vernietiging bestanden en documenten” overhandigd.

---

⁶ De Artikel 29-Werkgroep is het onafhankelijke advies- en overlegorgaan van de Europese privacytoezichthouders. De belangrijkste taak van de werkgroep is het bevorderen van een uniforme toepassing van de principes uit de privacyrichtlijn in alle lidstaten door samenwerking tussen de Europese toezichthouders.

⁷ Advies 1/2010 over de begrippen “voor de verwerking verantwoordelijke” en “verwerker” d.d. 16 februari 2010, WP 169, p. 12.

⁸ *Idem*, p. 16-17.

Ten aanzien van de bewaartermijn heeft de SIOD zich tijdens de hoorzitting op het standpunt gesteld dat de SIOD heeft voldaan aan artikel 10 Wbp, omdat alle persoonsgegevens (de 'hits' en de 'no-hits') tijdens de duur van een project nodig zijn. De SIOD heeft toegelicht dat de 'no-hits' gegevens nodig zijn voor de evaluatie en het toetsen van het risicomodel omdat de mogelijkheid bestaat dat de interventieteams in de loop van het project gebruik willen maken van deze gegevens als er resultaten terugkomen waaruit blijkt dat een subject, dat niet behoorde tot de hits, toch een verdenking heeft. De analist kan dan tijdens het project de betreffende gegevens alsnog opvragen.

Ten aanzien van deze zienswijze overweegt het CBP als volgt:
Uit de ter zitting overgelegde documenten blijkt dat de SIOD databestanden die hij ontvangt van de bronhouders binnen een week nadat het interventieteam project is beëindigd vernietigt. Ook de gegevens van de personen die niet behoren tot de risicopopulatie, de zogenaamde 'no-hits' gegevens, worden pas na het beëindigen van een project vernietigd. De SIOD heeft niet aangetoond dat er een noodzaak bestaat ook de 'no-hits' gegevens gedurende de duur van het gehele project te bewaren. Aangezien de wijkgerichte projecten niet gericht zijn op het ontwikkelen en toetsen van een risicoprofiel gaat het argument van de SIOD dat de 'no hits' gegevens voor dit doel gedurende het project bewaard moeten blijven niet op. Nu de SIOD geen noodzaak heeft aangetoond om alle gebruikte persoonsgegevens gedurende het gehele project te bewaren, concludeert het CBP dat de SIOD is strijd handelt met artikel 10 lid 1 Wbp.

4. Beveiliging

In het rapport is geconcludeerd dat de SIOD niet voldoet aan de norm van artikel 13 Wbp, omdat hij niet beschikt over een uitgewerkt beveiligingsplan en er geen afspraken zijn gemaakt over de beveiligde aanlevering van gegevens.

Tijdens de hoorzitting heeft de SIOD het document "Informatiebeveiligingsbeleid Inlichtingenbureau 2009/2010" (hierna: *het veiligheidsplan*) en het daarbij behorende "Informatiebeveiligingsbeleid Addendum "Dienstverlening SIOD" (Blackbox) versie 1.1. Inlichtingenbureau 2010/2011" (hierna: *het addendum*) overhandigd.

De SIOD heeft tijdens de hoorzitting toegelicht dat naar zijn oordeel de SIOD altijd heeft voldaan aan artikel 13 Wbp, maar uit het oogpunt van transparantie de veiligheidsmaatregelen heeft beschreven in een veiligheidsplan. Verder heeft de SIOD aangevoerd dat het Inlichtingenbureau beschikt over een beveiligd digitaal systeem waardoor de persoonsgegevens op een beveiligde manier kunnen worden aangeleverd.

Ten aanzien van deze zienswijze overweegt het CBP dat de SIOD een beveiligingsplan heeft opgesteld waarin de getroffen veiligheidsmaatregelen zijn vastgelegd. Verder heeft SIOD aannemelijk gemaakt dat er voorzieningen zijn getroffen voor de beveiligde aanlevering van persoonsgegevens. Op basis hiervan ziet het CBP geen aanleiding voor verder handhavend optreden ten aanzien van de naleving van artikel 13 Wbp.

Bij wijze van overweging ten overvloede wijst het CBP de SIOD erop dat hij als verantwoordelijke de geadresseerde is van de beveiligingsverplichting van artikel 13 Wbp en dat op de SIOD op basis van artikel 14 Wbp de plicht rust om ervoor zorg te dragen dat het Inlichtingenbureau de verplichtingen op basis artikel 13 Wbp daadwerkelijk naleeft. Dit dient een voortdurend punt van aandacht te zijn in de relatie tussen de SIOD en het Inlichtingenbureau.

5. Informatieplicht

In het rapport is geconcludeerd dat de SIOD de betrokkenen niet heeft geïnformeerd en evenmin weet of de betrokkenen reeds op de hoogte zijn gebracht van de verwerkingen. De SIOD handelt daardoor in strijd met artikel 34 Wbp.

De SIOD heeft tijdens de hoorzitting naar voren gebracht dat de SIOD de betrokkenen niet hoeft te informeren, omdat de SIOD niet de verantwoordelijke is. Het CBP is hierboven reeds ingegaan op deze stelling van de SIOD. Tijdens de hoorzitting heeft de SIOD verder naar voren gebracht dat hij met de interventieteams tijdens de intake afspreekt dat de interventieteams zorg dragen voor het informeren van de betrokkenen. Op 20 december 2010 heeft de SIOD in antwoord op een tijdens de hoorzitting gestelde vraag een voorbeeld toegezonden van een intake document waarin een dergelijke afspraak is opgenomen. Dit document bevat de volgende passage: *' Voor wat betreft de informatieplicht, zoals opgenomen in de WBP, de partners binnen het project verantwoordelijk zijn voor de naleving hiervan, waarbij de SIOD geen uitvoerende rol heeft. De in 2007 tussen de Landelijke Stuurgroep Interventieteams en het CBP gemaakte afspraken blijven van kracht totdat anders wordt besloten. Deze afspraken houden in dat voor het informeren van de burgers/cliënten, niet diegenen die een onderzoeksgesprek krijgen, kan worden volstaan met algemene bekendmaking en het invoegen van de koppeling en het resultaat in het dossier en dit bij het eerstvolgende gesprek met de betrokkene mededelen danwel onderdeel laten zijn van een toch al geplande mailing op individueel niveau';*

Ten aanzien van de bovenbeschreven zienswijze overweegt het CBP als volgt:

Volgens de memorie van toelichting op artikel 34 Wbp mag een verantwoordelijke zich pas ontslagen achten van zijn informatieplicht, ingeval hij weet dat de betrokkene op de hoogte is.⁹ Doordat de SIOD niet controleert of de betrokkenen daadwerkelijk door het interventieteam zijn geïnformeerd, is het CBP van oordeel dat de SIOD niet weet of een betrokkene is geïnformeerd. De SIOD voldoet daarom niet aan de informatieplicht uit artikel 34 Wbp.

Verder heeft de SIOD tijdens de hoorzitting aangevoerd dat, al zou het CBP van mening blijven dat SIOD verantwoordelijke is in de zin van de Wbp, de SIOD betrokkenen niet hoeft te informeren op grond van artikel 43, aanhef en onder b, Wbp. Volgens deze bepaling hoeft de verantwoordelijke niet aan de informatieplicht van artikel 34 Wbp te voldoen voor zover dit noodzakelijk is in het belang van de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten. De SIOD heeft toegelicht dat het doel van de bestandskoppelingen in de black box is om fraude te voorkomen en/of op te sporen en te vervolgen. Om deze reden is artikel 43 Wbp naar het oordeel

---

⁹ *Kamerstukken II 1997-1998, 25 892, nr. 3, p. 150.*

van de SIOD in alle gevallen van toepassing. Indien betrokkenen geïnformeerd zouden worden, zouden zij immers alle mogelijkheid hebben zaken en handelingen aan te passen waardoor opsporing zou worden gefrustreerd.

Ten aanzien van deze zienswijze overweegt het CBP dat blijkens de memorie van toelichting artikel 43 Wbp restrictief dient te worden toegepast en per concreet geval een belangenafweging dient te worden gemaakt.¹⁰ Er zal dus per geval moeten worden afgewogen of en hoe lang een beroep op de weigeringsgrond van artikel 43 aanhef en onder b gerechtvaardigd is. Een algemeen beroep op deze uitzondering voldoet niet aan deze voorwaarden. Het CBP gaat daarom niet mee in de stelling van de SIOD dat de SIOD op basis van artikel 43 aanhef en onder b vrijgesteld is van de informatieplicht van artikel 34 Wbp. Het CBP concludeert dat de SIOD in strijd handelt met artikel 34 Wbp, doordat de SIOD de betrokkenen niet heeft geïnformeerd en evenmin weet of de betrokkenen reeds op de hoogte zijn gebracht van de verwerkingen.

4. Handhavingsoverwegingen

Overtredingen van de Wbp als onderhavige geven in beginsel aanleiding tot handhavend optreden van het bevoegde bestuursorgaan. Er is sprake van omvangrijke verwerkingen van persoonsgegevens met een gevoelige aard. Het gaat om personen met een uitkering. Daarnaast gaat het in bepaalde gevallen ook om indicaties van uitkeringsfraude, wat een zeer negatieve lading heeft. De aard en de ernst en omvang van de overtreding rechtvaardigt in de ogen van het CBP het opleggen van een last onder dwangsom, teneinde zeker te stellen dat er een einde komt aan de overtreding. De inhoud van geldende wettelijke verplichtingen ter zake dient een permanent aandachtspunt te zijn en te allen tijde het kader aan te geven voor de inrichting van de werkzaamheden. Er zijn geen bijzondere omstandigheden die aanleiding vormen om van handhavend optreden af te zien.

5. Last onder dwangsom

Het CBP is op grond van artikel 65 Wbp j° artikel 5: 32, eerste lid Algemene wet bestuursrecht (Awb) bevoegd tot het opleggen van een last onder dwangsom. Het CBP heeft besloten om van deze bevoegdheid gebruik te maken.

I. Vanwege overtreding van artikel 10 lid 1 Wbp legt het CBP u hierbij een last onder dwangsom op met de volgende inhoud:

U dient overeenkomstig artikel 10 lid 1 Wbp persoonsgegevens die niet meer noodzakelijk zijn voor het doel van de verwerking te verwijderen.

Indien u niet voldoet aan deze last, verbeurt u een dwangsom van €100.000,--.

De voor deze last onder dwangsom in acht te nemen begunstigingstermijn bedraagt twee maanden na dagtekening van deze beschikking.

---

¹⁰ *Kamerstukken II* 1997-1998, 25 892, nr. 3, p. 171.

II. Vanwege overtreding van artikel 34 Wbp legt het CBP u hierbij een last onder dwangsom op met de volgende inhoud:

U dient de betrokkene wiens persoonsgegevens worden verwerkt over deze verwerking in te lichten overeenkomstig artikel 34 Wbp. Indien u deze verplichting wenst uit te besteden aan de interventieteams, neemt u maatregelen teneinde actief te controleren of betrokkenen daadwerkelijk zijn ingelicht en registreert u dit. Indien wordt afgezien van informeren op grond van de uitzonderingen van artikel 43 Wbp wordt dit per geval beoordeeld, aan een termijn gebonden en eveneens geregistreerd.

Indien u niet voldoet aan deze last, verbeurt u een dwangsom van €100,-- per overtreding, met een maximum van €50.000,--.

Als suggestie voor de naleving van deze last, verwijst het CBP naar zijn notitie *Fraudebestrijding door bestandskoppeling*. Hieruit volgt dat voorafgaand aan de daadwerkelijke koppeling de betrokkenen wiens persoonsgegevens worden gekoppeld, in algemene zin moeten worden geïnformeerd. Indien de bestandskoppeling heeft plaatsgevonden, dienen alle personen die behoren tot de risicopopulatie (de 'hits') te worden geïnformeerd conform artikel 34 Wbp.

De voor deze last onder dwangsom in acht te nemen begunstigingstermijn bedraagt twee maanden na dagtekening van deze beschikking.

Bij de vaststelling van de hoogte van de dwangsom wordt in aanmerking genomen dat de dwangsom een prikkel dient te zijn tot naleving van de last, ook in relatie tot de nadelige gevolgen van de overtredingen. De dwangsom zal uitsluitend effect krijgen bij mogelijk toekomstige gedragingen, niet bij gedragingen in het verleden. Onder gedraging wordt ook een nalaten verstaan. Voor de hoogte van de dwangsom is niet van belang of de geadresseerden al dan niet een verwijt wordt gemaakt. Louter is van belang de beoogde werking als prikkel tot naleving.

6. Toesturen van stukken

Op grond van artikel 5:17 Awb verzoekt het CBP u om binnen één maand na dagtekening van dit besluit een beschrijving te sturen van de wijze waarop u aan de in paragraaf 5 onder II beschreven last onder dwangsom gaat voldoen. De toe te zenden informatie dient in ieder geval per lopend project een overzicht te bevatten van het aantal personen dat is of wordt geïnformeerd en de concrete wijze waarop dit plaatsvindt, ondersteund met bijvoorbeeld de gebruikte brief of de tekst van het gebruikte script.

7. Reikwijdte van deze last onder dwangsom

In deze last worden geconstateerde overtredingen met een dwangsom bedreigd. Dit laat onverlet dat u gehouden bent elke overtreding van de wettelijke normen voor verwerking van persoonsgegevens na te laten.

DATUM 8 februari 2011
ONS KENMERK z2010-01198

8. Rechtsmiddel

Indien u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van dit besluit ingevolge de Awb een bezwaarschrift indienen bij het CBP.

Het CBP wijst erop dat het indienen van een bezwaarschrift niet betekent dat de verplichting om de overtredingen binnen de gestelde termijn te beëindigen wordt uitgesteld. Het indienen van een bezwaarschrift heeft in beginsel geen schorsende werking.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,

Mr. J. Kohnstamm
Voorzitter